

BUTLLETÍ

del

Foment Republicà del D.^{te} VII

(Adherit a l'Esquerra Republicana de Catalunya)

CROS, 5, pral. - Tel. 32244

BARCELONA

SUMARI:

Cultura, per *La Comissió de Cultura*.—
Iniciant la tasca, per *Ernest Ventós*.—
Avui fa un any, per *J. Armengol de Llano*.—La doble missió dels Catalans,
per *J. Aiguader i Miró*.—Una jornada,
per *J. S. i O.*—A vosaltres, joventut,
per *Josep Miró Bertran*.—Noves socials.

Any I

14 Abril 1932

N.º 1

MERCERIA, GUANTERIA, NOVETATS

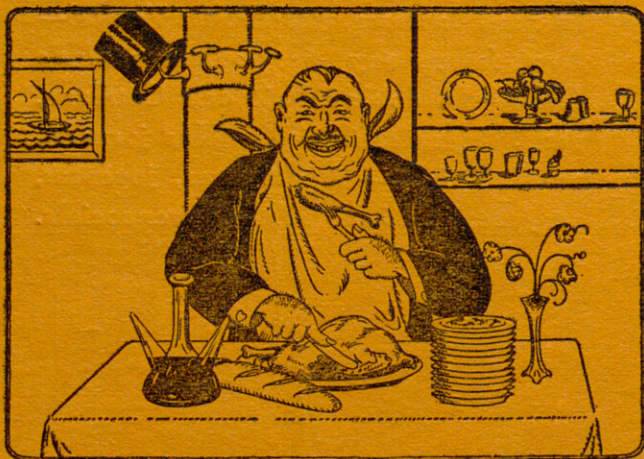
LA MODERNA

Vicenç Pérez

Mitges i mitjons a preus de fàbrica
Grans novetats per a modisteria
Fem calats i plissats al dia
Venda de figurins
Gran assortit en articles de Primera Comunió
PREU FIXE

Riego, 45 - Barcelona (Sans) - Tel. 31689

BAR ALEGRIA - CASA CORTÉS

Corts Catalanes, 504 - Borrell, 133 - Telèfon 35425

BUTLLETÍ del _____

Foment Republicà del Dte. VII

(Adherit a l'Esquerra Republicana de Catalunya)

_____ **CROS, 5, pral. - Tel. 32244**

Cultura

Acollint-nos a un dels camins que ideològicament té establerts l'Esquerra Republicana de Catalunya per a l'enaltiment de la nostra terra, nosaltres, avui, iniciem una tasca plena d'entusiasme i amb el ferm propòsit de portar-la a fi.

L'obra a complir serà divulgar la cultura en els seus diversos aspectes per mitjà de cursos, conferències, visites, a més de la formació d'una biblioteca per a la nostra barriada, màxim ideal que ens guia, el qual, tots els nostres afanys aniran encaminats a convertir-lo en realitat.

Sabem, positivament, les moltes dificultats en què ens trobarem, però confiem amb la nostra força de voluntat, posada al servei de la Cultura, i esperem que aviat ens veurem correspostos amb l'èxit.

Esperem que els nostres consocis voldran fer-se ressò de la nostra tasca i voldran col·laborar amb nosaltres a fi que els que siguin mancats de mitjans i desitjosos de saber, que no són pas pocs, puguin formar-se i esdevenir els homes de demà. Catalunya confia en ells.

LA COMISSIO DE CULTURA

Iniciant la tasca

Té un simbolisme que el primer número d'aquesta revista coincideixi amb el Cap-d'any de la proclamació de la República catalana i espanyola. Simbolisme, perquè l'èxit electoral de l'Esquerra Republicana de Catalunya, el 12 d'abril, i la gesta de Macià i Companys el dia 14, en proclamar a Barcelona la República catalana, fou en ple ambient d'entusiasme de multituds, sense organització ni normes.

Però ha passat un any i als moments actuals cal afermar, ja, la ruta de govern: preparar les tasques i expandir la doctrina nostra. Per això, avui, l'obra més profitosa per a Catalunya és de crear les institucions interessants perquè es puguin difondre entre les multituds les doctrines, i així mateix pugui disciplinar-se el poble dintre les idealitats que cadascú sustenti.

Per això és santa l'obra de les joventuts del «Foment Republicà del Districte VII» en llançar a la llum aquesta revista. Perquè el goig del triomf encara no és total a Catalunya en aquest Cap-d'any de la República, puix que hi manca la consagració, dintre del nou Estat, de la llibertat de Catalunya.

Es preparen, encara, hores decisives de lluita i convé que l'Esquerra Republicana de Catalunya tingui els mitjans d'orientació que facin arribar, a tot el poble, les directrius del partit i que disciplinin Catalunya sota el guiatge del nostre President en una lluita que requereix la màxima unitat del poble.

Hores, doncs, que liquidaran uns segles d'esclavatge per a la nostra Pàtria; moments de passió que exigiran de tothom una serenitat i alhora una fermesa. Per això aquesta revista podrà ésser el portantveu d'un nucli de combatents decidits que, en la batalla

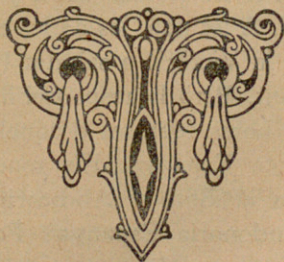

propera seguiran les normes que Macià amb l'Esquerra Republicana de Catalunya dictarà per a l'assoliment del triomf de la Pàtria.

I després, si la victòria de l'Estatut atorga el govern pròxim al poble de Catalunya, vindrà la tasca difícil d'estructurar la nostra terra. I estructurar-la dintre les orientacions renovadores de l'Esquerra. Cap al progrés i al futur. Preparar Catalunya per a les lluites civils que ens acostin als pobles més avançats que orienten l'organització social i procurar que les conquestes socialitzants vagin venint en un curs seguit i normal gràcies a una preparació tècnica dels obrers i a una organització de riqueses cada dia més deslligada del control únic del capital.

Per a tota aquesta preparació del nostre poble, manquen el major nombre de nuclis d'orientació. I això vol ésser la nostra revista, i quan, anys a venir, en una diada assenyalada com la d'avui, festejarem l'aniversari d'aquest portantveu, ja el seu fruit serà una obra constructiva i veurem com una selecció de joventut va preparant-se i sorgint, filla de les lluites d'aquesta revista, per a la futura direcció política del nostre poble.

ERNEST VENTÓS

Avui fa un any

En acomplir-se el primer Cap-d'any de la instauració de la República catalana, una viva emoció em recorda tota la gesta dels nostres homes en aquesta data gloriosa, i potser el millor homenatge que podem dedicar-hi és la referència exacta dels fets.

Cal que llur virtualitat sigui en tot moment una guspira de llum, ensems que un mestratge evident, per aquestes joventuts benaurades, que plenes de virior i d'entusiasme s'adaleren a fruit de les llibertats polítiques que a nosaltres ens foren negades, perquè sàpiguen defensar-les de qualsevol escomesa.

Que en l'exemple viu i patent dels nostres cabdills trobin aquell guiatge que abranda els cors, per a llur fermesa i excel·litud.

* * *

Són hores de febre, d'angoixa, d'emoció, de temença. Cada un de nosaltres corria d'un lloc a l'altre, d'un col·legi electoral al Centre. A les cinc de la tarda d'aquest diumenge de lluita—12 d'abril—començàvem a rebre les primeres impressions del triomf. La fatiga de les jornades ininterrompudes entre organització electoral i mitings: la tensió constant des de les set del matí voltant el districte, quedava esmortuïda per la il·lusió del triomf que es pressentia arreu.

L'èxit més falaguer, mai prou somniat, començava a apoderar-se del nostre esperit. Les dades s'acumulaven als nostres centres cada cop més concorreguts. A les set del vespre ja teníem gairebé la certesa del nostre triomf. A les nou, les dades estaven ja confirmades. Tots érem al Duc de la Victòria a saludar l'Avi, el nostre cabdill. El triomf era esclatant. Però la responsabilitat que adquiríem era també absoluta. Les hores febrores d'aquella nit ens anaven portant les noves de tota Espanya. Els republicans havien triomfat arreu. Què faria el Borbó? Abdicaria? Renunciaria en un dels seus fills? Abandonaria Espanya? Faria un nou cop d'audàcia?

Dilluns. Hores de desorientació, de suposicions, de pena, de dolor. Sí; de dolor, per si sabríem respondre al prec del poble, al mandat que ens havia posat a les mans. I ensems d'alegria, de

joia, d'entusiasme; perquè la confiança que ens havia dipositat possibilitava totes les audàcies, tots els atreviments. Després de sopar, alguns regidors electes acudírem al Duc de la Victòria, al nostre Centre pairal. Eren les onze. Estava tancat. Vagàrem pels cafès, cercant trobar els altres companys. Dalerosos de saber noves de darrera hora. Cada vegada eren més confuses i més variades. A la matinada es valoritzava com a cosa molt possible la vinguda d'una altra dictadura militar. Hom deia que el Borbó havia cridat per a l'endemà, alguns polítics i alguns generals.

Dimarts. Matí febrós. Fins el sol bullia. Corriem d'un lloc a l'altre. A la llibreria Ariel, cap a migdia hi havia uns quants amics: Companys, Aragay, Battestini, Otero i d'altres.

A dos quarts d'una surt En Companys amb l'Aragay i Battestini. Creu que és l'hora de decidir-se. Van a l'Ajuntament. S'hi ajunten dos amics més. Arriben al despatx del batlle. Ho era accidental En Martínez Domingo. Li demanen la vara i ell es nega a lliurar-la-hi. Parla de legalismes. El famós Santamaria, que hi era present per casualitat, diu a En Companys que el millor fóra convocar l'Ajuntament per a les sis de la tarda i prendre l'acord de lliurar als elegits el govern del Municipi. Per fi l'Aragay pren la vara violentament de mans de Martínez Domingo i la dóna a Companys tot dient-li: «ja ets l'alcalde».

Immediatament fa hissar la bandera republicana al balcó i la catalana a dalt de l'edifici. S'avisa tot seguit a Don Francesc, que fa el mateix a la Diputació. S'envien encàrrecs a tots els regidors republicans elegits. A dos quarts de dues tots 38 hi érem.

A les dues telefonàvem a Madrid. El senyor Alcalà Zamora no era a casa seva. A l'«Heraldo» ens diuen que el Borbó estava reunit amb els capitans generals, però que En Bergamín li havia aconsellat que marxés. Romanones havia d'actuar d'intermediari de les negociacions amb el comitè revolucionari.

A dos quarts de quatre, tots els regidors, cridats pel senyor Macià, érem a la Generalitat, i amb tota solemnitat proclamava la República catalana.

La gesta de Macià i Companys, avançant-se unes hores a Madrid, decidí segurament el resultat.

Són hores inesborrables que viuran eternament al nostre cor. Sembla ahir. Avui fa un any.

J. ARMENGOL DE LLANO

La doble missió dels Catalans

Deia, al banquet de germanor del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria, que la missió política del català en aquests moments és doble. Per una part, crear de nou un poble: la Catalunya alliberada. Per l'altra, la lleialtat a la Revolució, la qual comporta una sensibilitat nova per als plets de justícia.

Aquesta duplicitat de tasca determina una greu responsabilitat que no poden complir molts dels partits que s'esbatussen per governar. No s'hi adiuen prou bé els que senten el problema catalanista exclusivament. Encara que sigui en un altre llenguatge, encara que propugnin per altres procediments, ressusciten la frase de Cambó: que posava Catalunya per damunt de les formes de govern.

Marginar Catalunya de l'obra revolucionària, que és un manament imperatiu de l'època dins la qual vivim, és una deserció, potser, una excusa de propòsits inconfessables. No és solament dins l'Estat espanyol on cal trasbalsar institucions i maneres de pensar i de capgirar-les; Catalunya també té molt d'envellit i que fa fetor de podridura. Té un problema agrari a resoldre en un pla de justícia. Té un problema cultural que necessita una posició de generositat i d'amor al saber. Arreconar-los, oblidar-los en aquestes hores, amagar-los perquè no destorbin, suposa una ingenuïtat, una imperícia, si no oculta una mala intenció.

Sobretot, però, descobreix una manca de sentit polític i un desig pertorbador: el de dividir la nostra terra, la unitat catalana que hem assolit en els darrers temps. Enfronta de nou el catalanisme

amb el revolucionarisme i disgrega les forces que marxen unides perquè han trobat una concordància en les finalitats.

Però tampoc són fidels a l'hora aquells altres partits que no senten el catalanisme amb tot el fervor. Encara que siguin partidaris de la llibertat de Catalunya, no la senten amb emoció; la comprenen i no la viuen. En no posar tot l'amor a l'obra que ens prometem els catalans; en no sentir-la com un impuls biològic imperiós, inel·ludible, s'aparten de la missió conferida el 14 d'abril.

No, no és un de tants problemes que ha de resoldre la República en un pla de liberalisme. Per a nosaltres, els catalans, i no parlo més que dels partits que actuen a Catalunya, és el problema cabdal. Tot el nostre fervor revolucionari el dediquem a Catalunya, i per a Catalunya i per a la Revolució necessitem la plena llibertat. Sense ella la Revolució no existirà, a desgrat que legislés en el to més avançat. Adhuc si totes aquelles coses que volem assolir ens fossin concedides per poders estranys a nosaltres, fallaria la Revolució.

La Revolució obliga a la llibertat de Catalunya. L'Estatut, no és una gràcia ni un privilegi, sinó un dret. Per això serà la pedra de toc dels polítics: la seva fidelitat revolucionària serà controlada segons com l'acceptin; qui el discuteixi, qui el regategi, demostrarà una mentalitat en desacord amb el moment actual.

La llibertat de Catalunya és una obra purament catalana, de voluntat i de potència catalanes. Es una missió històrica, però, sobretot, és una energia per al futur. Acceptem tots els compromisos de l'època actual, tots els idearis internacionals, però volem que passin pel sedàs de la nostra comprensió i del nostre sentiment. Volem plasmar-los amb substància nostra.

I si la Revolució negligís o abandonés la nostra llibertat, no fóra Revolució i caldria començar de nou.

J. AIGUADER I MIRÓ

Una jornada històrica

Lector, amic: He volgut descriure la jornada del 14 d'abril tal com jo la vaig viure, però, l'emoció en recordar-la, i les meves pobres facultats per escriure, em priven de relatar-ho com ho voldria fer. Perdoneu.

El triomf electoral del dia 12 d'abril, feia preveure fàcilment la possibilitat d'un proper canvi de règim. Amb tot, però, aquest va deixar-me sobtat i encara recordo com vaig mostrar-me recelós a creure-ho, quan el dia 14, a migdia, un bon amic va dir-me: «Ha estat proclamada la República».

Aquells que, de temps ha, lluitàvem per a l'adveniment d'un règim de llibertat, havíem cregut veure, més d'una vegada, com la seva implantació era propera; però, talment com un castell a l'aire, aquesta il·lusió sempre s'havia enderrocat. Això va ésser el que, aquell dia, va privar-me de creure plenament l'afirmació seriosa i concreta del meu amic.

* * *

Temps em mancà per anar-ho a comprovar. Al Duc de la Victòria, estada central, llavors, de l'Esquerra, em digueren que la nova era certa, però jo encara no ho vaig voler acabar de creure; calgué que anés a la plaça de Sant Jaume.

A les façanes de la Generalitat i de l'Ajuntament onejava la bandera republicana i dalt de tot, altiva, destacant del blau del cel, un cel clar d'abril, flamejava la bandera barrada. Certament, aquesta vegada la República s'havia proclamat.

De tots els carrers afluia a la plaça, fins a omplenar-la, gent i més gent, que sens dubte volia, com jo, veure confirmada la nova que li havien donat. Aquesta correugé per la ciutat d'una manera vertiginosa; set anys de vergonyosa dictadura no havien passat endebades.

A la balconada del Palau de la Generalitat va fer aparició una pissarra que deia: «El rei ha fet donació poders»; fou acollida amb una indescriptible ovació—la primera d'aquella jornada revolucionària que durà dos dies consecutius—, que aviat va traduir-se en protesta. El poble volia que a la pissarra s'hi posés «l'ex-rei»; aquesta era de la manera que el poble volia el monarca cretí.

Del mateix balcó, poc després va caure un objecte pesant i una testa separada del tronc rodolà per terra; era un bust d'Alfons XIII, que la gent no es cansà d'escopir. Per la meva ment passà, fugisser, el record de Lluís XVI de França.

La plaça ja era plena de gom a gom ; havia esdevingut una immensa mar de caps i de banderes que s'agitaven a l'aire ; els visques a Catalunya i a la República es succeïen, atronadors, a cada moment. Els parlaments dels herois de la jornada també es succeïren l'un a l'altre, seguits d'unes ovacions formidables que culminaren quan parlaren els capitans Garcia Miranda i Rubio, que ho feren en nom de l'exèrcit republicà.

Era cap al tard ; l'entusiasme continuava ; al Castell de Montjuïc s'havia hissat la bandera tricolor ; els avions de l'aeròdrom evolucionaven portant l'enssenya catalana ; uns camions carregats d'homes feien via cap a la presó, que poc després va ésser assal·lada.

* * *

Aquella nit vaig passar-la a la Generalitat, junt amb altres companys, disposats tots a defensar la República catalana. Vam viure completament allunyats del poble que a fora cridava i aplaudia a cada parlament, el que féu que entre nosaltres circulessin els rumors més contradictoris, inflats considerablement. Sabíem que les tropes d'infanteria encara no s'havien decidit, i això ens feia pensar en la possibilitat d'una topada. Al Govern Civil s'hi havia instal·lat l'Emiliano Iglesias, que no volia acatar la República catalana. A baix, al pati, hi havia un escamot preparat per sortir, i les ordres que tenia eren molt serioses. A nosaltres se'ns preparava en el maneig d'armes llargues ; ens deien que havíem d'anar cap al Castell de Figueres. Tot plegat ens féu passar una nit d'emoció que difícilment ens serà possible d'oblidar.

* * *

Les cornetes i els tambors vingueren a trencar el diàleg que sosteníem amb els soldats d'artilleria que, junt amb els seus caps, havien vingut al Palau a retre honors al President. La plaça restava encara poblada de grups que comentaven. Un piquet d'infanteria es situà enfront de la Casa de la Ciutat, i un capità que demanava que el perdonessin per la dificultat que tenia de pronunciar en català, va llegir la proclamació oficial.

La República era un fet consumat.

* * *

De matinada, les fredes lloses del pati i l'escala encatificada, van ésser el nostre llit.

J. S. i O.

A vosaltres, joventut

Avui fa un any que a tota Espanya vàrem veure néixer un nou règim que portava a tots els homes una llibertat que, de molts anys ençà per ella es lluitava, però de totes les regions d'Espanya, la que més necessitat tenia de poder gaudir aquesta llibertat, era la nostra estimada Catalunya. Qui no recorda l'esclavitud en què tots els catalans vivien durant el regnat de Felip V, i quina tanda igual hem viscut durant els temps de la Dictadura i tirania de l'hereu d'aquell Felip V, i degut a tot aquell esclavatge, la cultura de la nostra terra va sofrir un retard molt gran; i era precisament això el que volien els senyors Felip i Alfons, i així les joventuts no podien educar-se ni aprendre totes aquelles coses que els nostres homes, per mitjà de les seves conferències culturals i polítiques ens haurien ensenyat; però tot i així, gràcies al gran amor que tots els catalans sentim per la nostra terra, hem lluitat i estudiat per conèixer totes aquelles coses que els nostres homes ens volien dir i no podien, per trobar-se, uns empresonats i allunyats, i perseguits els altres, però tot aquell esclavatge s'ha acabat i és avui que tots els homes festegem el dia que fa l'any de la nostra llibertat, i la comissió de cultura dóna llum a aquest Butlletí per retre homenatge a la República Catalana i Espanyola, i també ho fa rentent-lo als nostres homes d'Esquerra Republicana de Catalunya, que dirigits pel nostre estimat Macià, varen saber ajudar-lo, i tots junts varen portar a Catalunya i a Espanya la nostra llibertat. Es per això, company i amic, que la comissió de cultura et crida per mitjà del seu Butlletí, que mensualment vindrà a parlar-te amb les seves ratlles de tots els actes que celebrarà; i com que la tasca a fer, tal vegada és més gran que la que tu et penses, és per això que et demanem que miris amb simpatia i que vinguis també amb nosaltres, a portar noves idees i si pots, ajuda'ns, que entre tots fem que la nostra obra sigui forta, i així estarem tots preparats per si ens volen prendre altra vegada els sentiments teus, que són també els de tot Catalunya. Per tant, per la llibertat, per la República, per Catalunya, aporta el teu gra de sorra i faràs un bé a la cultura, i a Catalunya i amb ella, l'Esquerra Republicana t'ho estimaran.

JOSEP MIRO BERTRAN

Comité Editorial

Es prega als socis que tinguin algun article o nota per a publicar al Butlletí del mes de maig, el lliurin a Secretaria per tot el dia 30 d'abril actual; passada aquesta data, no serà possible incloure'ls a l'esmentat Butlletí.

NOVES SOCIALS

Important

Ens plau d'assabentar als nostres associats que el proper mes de maig, i organitzat per la comissió de cultura, se celebrarà al nostre estatge un curset de gramàtica catalana a càrrec d'un professor competent.

La mateixa comissió, també, està organitzant un curset de ciència política a càrrec del doctor J. Armengol de Llano.

No cal pas que esmentem la importància que aquests curssets tenen per a nosaltres; és necessari que hi vulgueu prendre part.

Socis inscriviu-vos!!

La inscripció restarà oberta a Secretaria, on us donaran els detalls necessaris.

* * *

**Dona: ara ja tens iguals drets que l'home.
Ja saps quin és el teu deure?**

* * *

La comissió de Cultura us assabenta que està creant una biblioteca circulant, consultiva i pública, a fi de divulgar extensament la cultura per la nostra barriada.

* * *

Col·laboreu a l'engrandiment de la biblioteca

* * *

Està en projecte efectuar, molt aviat, una visita nocturna a l'Observatori Fabra. Per inscripcions a Secretaria.

FESTIVAL

que es celebrarà a benefici dels Hospitals el vinent dia 30 a
les deu de la vetlla

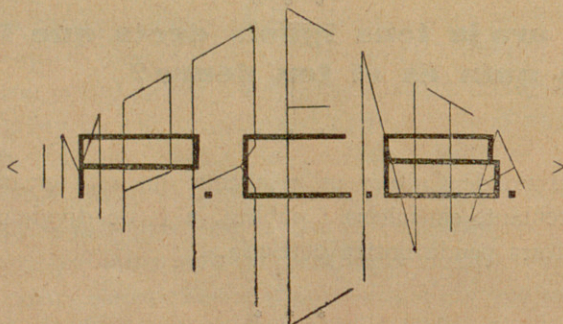
Es posarà en escena el drama en tres actes i en vers,
d'En Frederic Soler (Serafí Pitarra).

El cèrcol de foc

El chor
"La Nova Barcino"
cantarà un interessant
programa de cançons

Una coneguda rondalla
de guitarres i bandúrries
interpretarà un selecte
programa

Per a més detalls consulteu els programes especials

Carrer Còrsega, 237
BARCELONA

Liniment Kin

Guareix el dolor

Preu: 3'65 flascó

FÁBRICA NACIONAL DE MOLLES

Molles de Ballesta tipus

"FLEXIBLE"

calculades per autoòmnibus i
camionetes de càrrega delicada

Suspensions en Ballesta

"DAUCO"

per automòbils turisme, auto-
cars i cotxes ambulàncies

A. DAURELLA

Massini, 12 i 14 - Barcelona (Sans) - Tel. 30265

*Fàbrica d'essències per a
perfumeria i confiteria*

ERNEST VENTÓS

Descatllar, 5

Telèfon 34181

Celebreu les típiques diades
que la tradició ens ha llegat,
i per SANT JORDI gloriós
adquiriu el riquíssim postre
que per aquella data elabo-
rarà la coneguda

CASA VIVES

Carrer de Sans, 74

Telèfon 33664

D. GORR. - IMP. - CRUS. 18. BARCEL. Tel. 32285